

แนวทางการอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบของชาติพันธุ์ มอญตำบลทรงคนองอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

The Guidelines for Conservation and Inheritance of the Swan Parade and Centipede Flag Traditions of the Mon Ethnicity, Songkanong Sub-District, Prapradang District, Samutprakarn

อัฐิภิญญา ศรีทัพ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โทรศัพท์ 081-487-8189

อีเมลล์ doraecil2013@gmail.com

AtapinyaSritup

Fine Arts of Faculty Humanities and Social Sciences DhonburiRajabhat

University Mobile phone 081-487-8189email: doraecil2013@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ของชาติพันธุ์มอญตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีแห่หงส์ธงตะขาบ 3) ศึกษาคุณประโยชน์ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเอกสาร และภาคสนามจากผู้รู้ 6 คน ผู้ปฏิบัติ 6 คน และผู้เกี่ยวข้อง 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้เทคนิคแบบสามเส้า และนำเสนอรายงานโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชาวมอญตำบลทรงคนอง อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในรัชกาลที่ 2 พร้อมนำวัฒนธรรมประเพณีมอญเข้ามา และมีความเชื่อในหงส์เป็นสัญลักษณ์แทนถิ่นกำเนิดตามตำนาน ส่วนชงตะขาบทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และเป็นการรำลึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้วโดยมีการบันทึกหลักธรรมที่ชงตะขาบเพื่อเป็นกุศโลบายของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อยู่คู่ชุมชนต่อไป 2) แนวทางการอนุรักษ์ ของหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองพบว่า มีพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูล สร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีโดยชุมชน วัดและสถานศึกษา การสืบสานของหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองพบว่า ได้จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมอญต่างๆ เพื่อถ่ายทอดประเพณีผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งผู้รู้ต้องเป็นผู้ถ่ายทอดในลักษณะมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกในคุณค่าประเพณีทั้งในชุมชน และนอกชุมชนด้วยการบอกเล่าเรื่องราวผ่านสถาบันครอบครัว และสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้านต้องเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา ความเชื่อ รวมทั้งขั้นตอนการทำชงตะขาบตามแบบของหมู่บ้าน 3) คุณประโยชน์ต่อตนเองทำให้ชาวมอญมีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ ประโยชน์ต่อชุมชนเกิดความสามัคคีและมีรายได้จากการท่องเที่ยว ประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นได้ชื่อเสียง และภาพลักษณ์ทำให้มีรายได้เข้าจังหวัด ประโยชน์ต่อภาครัฐธุรกิจการค้ามีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกจากนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การอนุรักษ์และสืบสาน, ประเพณีแห่งหงส์, ชงตะขาบ, ชาติพันธุ์มอญ

Abstract

This qualitative research aims to study the following. 1) The history and beliefs regarding the Swan Parade and Centipede Flag of the Mon ethnicity at Songkanong sub-district, Papradang district, Samut Prakan province. 2) Conservation guidelines for the Swan Parade and Centipede Flag. 3) The value of these traditions. The research instrument was an in-depth interview study involving 6 local philosophers, 6 participants and 30 stakeholders. The researcher also collected documents and field data. Data accuracy checks used triangulation technique and the presentation used descriptive analysis.

The results of the study were as follows. 1) Mon ethnic immigrants came to the area in the reign of King Rama II. They believed the swan was a symbol of national origin and the Centipede Flag was a tribute to the Buddha and commemorated their deceased ancestors. Buddhist doctrine was recorded on the flag, which was conservation of traditional knowledge. 2) Conservation guidelines of Mon tradition at Songkanong sub-district found that the museum of Mon ethnicity was a learning center and gathered information. Building the participation conservation of cultural heritage by the community through the temple and educational institutions was a goal. Cultural activities by the community to promote inheritance of tradition through the various media outlets were another goal. Transfer of cultural knowledge took place to encourage real-

izing the value of tradition both in the community and outside. Storytelling by the families and educational institutions also took place. Beliefs and historical traditions of Mon knowledge were presented by local philosophers, including the process of making the Centipede Flag. 3) Valuing traditions makes Mon people proud of their ethnicity. Benefits to the community unity and revenues from tourism increased. Local government wished to build the province's image and revenues and bring benefits to businesses from sales of goods and souvenirs to the tourists.

Keywords : Cultural Conservation, Swan Parade Tradition, Centipede Flag, Mon Ethnicity

บทนำ

ภูมิวัฒนธรรม เป็นกระบวนการพื้นฐานในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งมีชีวิตวัฒนธรรม ร่วมกันในชุมชนชาติพันธุ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนและคน ระหว่างคนกับวัฒนธรรมในพื้นที่ ตลอดจนการอนุรักษ์และกระบวนการสืบทอดทางวัฒนธรรมเพื่อให้เข้าใจรากเหง้าของชาติพันธุ์และแผ่นดินของผู้อาศัย ทุกวันนี้สภาพสังคม การศึกษาท้องถิ่นผ่านกระบวนการศึกษาการอนุรักษ์และการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของคนในพื้นที่เป็นอีกกระบวนการหนึ่งเพื่อทำความเข้าใจ “ภูมิวัฒนธรรม” ที่เปลี่ยนแปลง ท่ามกลางความหลากหลายและการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้คนในสังคมปัจจุบันที่เป็นคนรุ่นใหม่มีชีวิตอยู่ในสังคมอุตสาหกรรม อาจไม่รู้จักและไม่เข้าใจในรากเหง้าความเป็นมาของแผ่นดิน รวมทั้งผู้คนในท้องถิ่น

ก็เคลื่อนย้ายออกไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ จนแทบไม่อาจให้ข้อมูลถึงความเป็นมาในอดีตได้ ดังนั้นชาติพันธุ์ที่น่าสนใจในเรื่องของการปรับตัววิถีชาติพันธุ์หนึ่งก็คือ ชาติพันธุ์มอญ ที่พยายามอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของตน เพื่อคงอัตลักษณ์ความเป็นมอญในแผ่นดินไทย

กล่าวได้ว่าชาติพันธุ์มอญ เป็นชนชาติที่เคยเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอารยธรรมและภาษาเป็นของตนเองมาแต่โบราณ อาณาจักรมอญตั้งอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำอิรวดี ซึ่งอยู่ในเขตพม่าตอนล่าง ปัจจุบันนักวิชาการทางภาษาศาสตร์และทางมานุษยศาสตร์ได้จัดชาวมอญไว้ในกลุ่มชนที่ใช้ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ในช่วงเวลา 700 ปี อาณาจักรมอญเกิดการแย่งชิงอำนาจภายในและการรุกรานจากพม่าทั้งยังถูกพม่าปกครองอย่างกดขี่ เป็นเหตุให้บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงครามอยู่เสมอ ในที่สุด พ.ศ. 2300 ก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพม่า โดยไม่มีโอกาสฟื้นตัวหรือตั้งอาณาจักรได้อีกจนกระทั่งปัจจุบัน ทำให้ชาวมอญพากันอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทยหลายครั้ง ชาวมอญเหล่านั้นได้มาเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งของไทย และได้สืบลูกหลานมาจนถึงทุกวันนี้ (สุภรณ์ โอเจริญ, 2541 : 1-13)

จะเห็นได้ว่าชาวมอญมีบรรพบุรุษที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันอันเจ็บปวดขมขื่นเพราะต้องพ่ายแพ้ต่อพม่า ถูกรุกรานไล่ จนทำให้มอญต้องตกอยู่ในสภาพชนชาติไร้แผ่นดิน และต้องย้ายถิ่นอพยพเข้ามาอยู่บนแผ่นดินไทย สิ่งที่ทำให้ชาวมอญรู้สึกร่วมกันเหมือนอยู่ในบ้านเกิดเมืองนอนเดิมของตนก็คือการรักษาศิลปวัฒนธรรมประเพณีแบบมอญในด้านต่าง ๆ เอาไว้ให้คงอยู่สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และชาวมอญเป็นผู้ที่เคร่งครัดในพระพุทธศาสนาแต่ก็นับถือผีด้วยมีประเพณีที่ยังคงถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องนั่นก็คือประเพณีของชาวมอญทางศาสนาและทางพิธีกรรม

1. ประเพณีทางศาสนามีประเพณีต่างๆ ดังนี้ ประเพณีสงกรานต์ (อะตะ) คือ ประเพณีขึ้นปีใหม่ของชาวมอญ จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 13-15 ของทุกปี ในช่วงสงกรานต์นี้จะมีประเพณีย่อยๆ อีกหลายอย่าง เช่น การส่งข้าวสงกรานต์ การปล่อยนกปล่อยปลา (อะเหละฮ์อะเจมอะเหละฮ์กะ) เป็นการสะเดาะเคราะห์ให้แก่ตนเองทำให้มีอายุยืนยาว การแห่หงส์ธงตะขาบ (ประเวนอนยกว่าจก่ป่าบอะอะแลมเทียะกี) เป็นประเพณีที่มีความสำคัญและแสดงเอกลักษณ์ของชาวมอญอย่างเด่นชัด หงส์ถือเป็นสัตว์ที่สูงศักดิ์ของชาวมอญ เสาหงส์ที่อยู่หน้าวัดเรียกเป็นภาษามอญว่า “กีหยังโหน” จะใช้ธงตะขาบแขวนไว้ที่เสาหงส์ ซึ่งธงตะขาบภาษามอญเรียกว่า “อะลามเทียะกี” มีลักษณะเป็นผ้าแดงกว้าง 1 เมตร ยาวประมาณ 4 เมตรหรือแล้วแต่ความยาวของเสาหงส์ในแต่ละวัดประจำหมู่บ้าน ประเพณีค้ำตันโพธิ์ (ท็อก-ซิว) ชาวมอญถือว่าการค้ำตันโพธิ์เป็นการค้ำจุนศาสนา ประเพณีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ (อะเหลิมซัง) สมัยก่อนเชื่อว่าการรดน้ำดำหัวใหญ่นั้นเป็นการที่ผู้ใหญ่ให้พรแก่ลูกหลานถือเป็นสิริมงคล เป็นต้น

2. ประเพณีทางพิธีกรรมได้แก่ ประเพณีการเกิด (ประเวนอน กระทบโตะฮ์) ในสมัยก่อนเด็กคลอดใหม่จะให้นอนในกระดังใช้ผ้าผูกเป็นกระโจมต่างมุ้ง ถ้าเป็นเด็กชายจะวางสมุดดินสอลงไปด้วยเป็นเคล็ดให้เรียนเก่ง เป็นผู้หญิงจะวางเข็มด้าย เป็นเคล็ดให้เก่งการบ้านการเรือน ประเพณีการโกนผมไฟ (ประเวนอน กะฮ์ฮักโก้ว) ทารกเมื่อเกิดได้ประมาณ 1-2 เดือน ก็จะจัดพิธีโกนผมไฟ อันเป็นผมแรกเกิด ประเพณีการบวช (ประเวนอน ปะอะมอย) ถือเป็นประเพณีที่ชาวมอญผู้เลื่อมใสในพุทธศาสนาทุกคนยึดมั่นปฏิบัติกันมาแต่โบราณ เมื่อชายหนุ่มมีอายุครบ 20 ปีจะต้องบวชโดยเชื่อว่าพ่อแม่จะได้บุญ ประเพณีการแต่งงาน (ประเวนอน เจี้ยะอะเม้า) จะทาบทามสู่ขอตกลงจำนวนสินสอดทองหมั้นแล้วกำหนดวันแต่งงานตามฤกษ์ เหมือนกับธรรมเนียมของไทย ประเพณี

การตาย (ประเวณอย โกลนแฝะ) เมื่อมีคนตาย ชาวมอญจะนิมนต์พระ 4 รูป มาสวดพระอภิธรรมที่บ้าน หรือเชิญผู้มีความรู้มาอ่านหนังสือต่างๆ เพื่ออยู่เป็นเพื่อนศพ แล้วสิ้นสุดด้วยพิธีเผาและเก็บกระดูก

กล่าวได้ว่าประเพณีของชาวมอญทางศาสนาและทางพิธีกรรมนั้น เป็นประเพณีที่ชาวมอญยังให้ความสำคัญและถือปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ บางพื้นที่ก็ลดน้อยลงหรือสูญหายไปแล้ว แต่ที่ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง ชาวมอญในชุมชนยังคงมีผู้สูงอายุเป็นแกนนำในการอนุรักษ์ และสืบสานการทำธงตะขาบในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ

การทำธงตะขาบของตำบลทรงคนองนั้น มีผู้สูงอายุเป็นผู้สืบทอดการทำธงตะขาบเพียงไม่กี่คน ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษปัจจุบันพบว่าเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะสานต่อ อีกทั้งคนในชุมชนก็รู้ความเป็นมาน้อยลง หากไม่มีการอนุรักษ์ให้คงอยู่ และสืบสานต้นแบบไว้อาจเกิดความผิดพลาดได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาการอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ของชาติพันธุ์มอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ของชาติพันธุ์มอญตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแนวทางอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีแห่หงส์ธงตะขาบ ของชาติพันธุ์มอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาคุณประโยชน์ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ของชาติพันธุ์มอญ ตำบลทรงคนอง ที่มีต่อสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ประชากรหมู่บ้านมอญตำบล
ทรงคนอง 3 หมู่ คือ หมู่ 7 บ้านโรงเรือ หมู่ 8 บ้านทรงคนอง หมู่ 9 บ้านโรงเรือ

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 42
คนประกอบด้วยกลุ่มผู้รู้จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติจำนวน 6 คนและกลุ่ม
ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์
และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบโดยใช้เทคนิคแบบสามเส้าและ
วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอรายงานด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การศึกษา 1)
จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา 2) ส่วนการเก็บ
ข้อมูลและการศึกษาภาคสนามนั้นจะใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์ซึ่งจะ
มีเครื่องมือที่ช่วยในการทำการศึกษาดังนี้ สมุดบันทึก กล้องบันทึกภาพ กล้อง
บันทึกวีดิทัศน์ และเทปบันทึกเสียง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจ และขออนุญาต
บันทึกภาพและวีดิทัศน์ พร้อมทั้งเสียงจากผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงตามเป้าหมาย ในการสังเกตนั้นจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีแห่งส
งตะขาบของชาติพันธุ์มอญตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทร
ปราการในครั้งนี้ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ

สามเล่า เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ 4 วิธี ดังนี้ 1) การตรวจสอบด้านข้อมูล คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มาถูกต้องหรือไม่ แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล 2) การตรวจสอบด้านผู้วิจัย คือ ตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต แทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกัน สังเกตโดยตลอด ในกรณีที่ 'ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลภาคสนามควรเปลี่ยนให้มีผู้วิจัยหลายคน 3) การตรวจสอบด้านทฤษฎี คือ ตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้ทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อาจทำได้ง่ายกว่าในระดับสมมติฐานชั่วคราว และแนวคิดขณะที่ลงมือตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเล่าด้านทฤษฎี ได้ยากกว่าตรวจสอบด้านอื่น 4) การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกต ควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย (สุภางค์ จันทวานิช, 2553 : 128 - 130) จากนั้น จึงได้นำมาเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเป็นมา และความเชื่อของหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองนั้น เริ่มจากชาวมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในรัชกาลที่ 2 กระจายกันตั้งหมู่บ้านส่วนใหญ่นำชื่อมาจากเมืองมอญ จะมีบ้างตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์บ้าง และสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีการปกครองลักษณะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มี อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้าน ชื่อหมู่บ้านก็กลายเป็นเลขที่หมู่คือ หมู่ 7 หมู่ 8 และ หมู่ 9 ซึ่งหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองเป็นหนึ่งในหมู่บ้านของชาวมอญอำเภอพระประแดงที่ได้นำวัฒนธรรมประเพณีมอญต่าง ๆ เข้ามา ประวัติประเพณีแท้

หงส์ ธงตะขานั้นเริ่มมาจากหมู่บ้านมอญทรงคนอง ซึ่งมีเสาหงส์เป็นหมู่บ้านแรก โดยมีวัดคันลัดเป็นวัดประจำหมู่บ้าน และการแห่หงส์ ธงตะขาบสมัยก่อนจะแห่กันเฉพาะในหมู่บ้าน ปัจจุบันหมู่บ้านมอญทุกหมู่บ้านจะร่วมกันจัดประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบจนกลายเป็นประเพณีที่มีชื่อเสียงของจังหวัดและเป็นที่ยึดถือของคนทั่วไป การทำธงตะขานิยมใช้ผ้าสีแดงเป็นลำตัว ขนาดกว้าง 1 เมตร ยาวประมาณ 5 เมตร ส่วนหัวและหางใช้ผ้าสีขาวตกแต่งด้วยกระดาษดอกกลายหรือลูกปัด จากนั้นนำเชือกฟางมาฉีกทำพู่เพื่อห้อยส่วนหางของธงตะขาบ พิธีกรรมการลงมือทำธงตะขาบต้องมีพิธีบายศรีหัวหมูและผู้ทำธงตะขาบต้องเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจความหมายของการทำธง เมื่อทำธงตะขาบเสร็จแล้วก็จะทำพิธีเจิมธงในพิธีบุญกลางบ้านก่อนนำหงส์ และธงตะขามาแห่กันในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี ที่หมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองร่วมขบวนแห่กับหมู่อื่นโดยจะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในแต่ละปีเมื่อร่วมขบวนแห่เสร็จแล้วก็จะนำขบวนไปยังวัดคันลัดซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน จากนั้นนำหงส์และธงตะขาบแห่รอบโบสถ์ 3 รอบ ก่อนพระสวดขยันโตแล้วนำธงตะขาบชักขึ้นสู่เสาหงส์ โดยชาวมอญมีความเชื่อในหงส์และธงตะขาบว่าหงส์เป็นสัญลักษณ์แทนถิ่นกำเนิด ส่วนธงตะขาบทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และรำลึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว

2. แนวทางการอนุรักษ์และสืบสาน พบว่า การอนุรักษ์ของหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองมีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมอญวัดคันลัดเป็นศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นการเล่าเรื่องราวความเป็นมา ความเชื่อ ในประเพณีของชาวมอญควรเก็บข้อมูลที่ตัวปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้เข้าสู่ระบบ การบันทึกหลักฐานสอดแทรกไว้ที่ธงตะขาบ เป็นกุศโลบายของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้อยู่คู่ชุมชน ชุมชน วัดและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี การสืบสานของหมู่บ้านมอญทรงคนอง พบว่าควรส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเพื่อสืบสานประเพณีและเป็นการหา

รายได้เข้าสู่ชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ควรส่งเสริมให้แพร่หลายมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และควรส่งเสริมผู้นำชุมชนให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทั้งในชุมชน และนอกชุมชน โดยมุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงคุณค่าในประเพณี ซึ่งการถ่ายทอดด้วยการบอกเล่าเรื่องราวผ่านครอบครัว และสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ถ่ายทอดความเป็นมา ความเชื่อในประเพณีของชาวมอญ รวมทั้งขั้นตอนการทำธงตะขาบที่ถูกต้องตามหลักความเชื่อ

3. คุณประโยชน์ที่ได้จากประเพณี พบว่า ชาวมอญมีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเองแล้ว ทั้งยังเกิดความสามัคคีกันในชุมชนและมีรายได้จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนงบประมาณได้อนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐ โดยมีงบประมาณเป็นตัวขับเคลื่อนการอนุรักษ์ประเพณีให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป ด้านภาคธุรกิจการค้า ได้ประโยชน์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชนอำเภอ และจังหวัด การสนับสนุนเป็นทั้งการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม และเป็นการช่วยเหลือให้การดำเนินงานในการจัดงานเป็นไปด้วยดี ราบรื่นมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ความเป็นมาและความเชื่อ

1.1 ความเป็นมา

ชาวมอญพระประแดง สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากถูกพม่ายึดอำนาจทำให้ต้องอพยพมาพึ่งบารมีพระบรมโพธิสมภารในแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) สอดคล้องกับจินณา เมื่อกนางและสมภพ รัตนประชา (2555) ที่กล่าวว่า การอพยพของมอญ ที่เกี่ยวพันกับชาวมอญพระประแดงครั้งที่ 2

เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 พ.ศ. 2358 ซึ่งในครั้งนั้นเกิดจากการที่ชาวมอญ ไม่พอใจในพระเจ้าปดุงของพม่า เกลี้ยแรงงานก่อสร้างพระเจดีย์ใหญ่ จึงก่อกบฏที่เมืองเมาะตะมะ ภายหลังถูกปราบปรามอย่างทารุณต้องหนีเข้ามายังเมืองไทยและอพยพเข้ามายังไทย นับเป็นการอพยพครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ เป็นจำนวนทั้งสิ้นราว 40,000 คน และรัชกาลที่ 2 โปรดฯ พระราชทานที่ทำกินให้แก่ชาวมอญที่ปากเกร็ด สามโคก และพระประแดง ชาวมอญที่อพยพมาทั้ง 2 ครั้งนี้เองที่สืบทอดมาเป็นชาวไทยเชื้อสายมอญพระประแดงในปัจจุบัน และจุลดา ภักดีภูมินทร์ได้เขียนไว้ในบทความสารคดี เล่าเรื่องมอญไว้ว่า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมื่อมอญไม่พอใจที่ถูกพม่าเกลี้ยแรงงานก่อสร้างพระเจดีย์ ก่อกบฏที่เมืองเมาะตะมะ ถูกพม่าปราบ ต้องหนีเข้าไทยเป็นระลอกใหญ่มากราว 40,000 คนเศษ เจ้าฟ้ามงกุฎ (ต่อมาคือรัชกาลที่ 4) เสด็จเป็นแม่กองพร้อมด้วยกรมหลวงพิทักษ์มนตรี ออกไปรับถึงชายแดน พวกนี้มาตั้งรกรากที่สามโคก (ปทุมธานี) ปากเกร็ด และพระประแดง มอญที่อพยพเข้ามาครั้งนี้เรียกกันว่ามอญใหม่ สอดคล้องกับนิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546) ได้ปาฐกถาเรื่องมอญศึกษาในสยามประเทศ ไว้ว่า สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มอญที่เมืองเมาะตะมะก่อกบฏ พม่าปราบได้ต้องหนีจากเมาะตะมะเข้าไทยจำนวนมาก รัชกาลที่ 2 โปรดฯ ให้ตั้งบ้านเรือนที่ปากเกร็ด และพระประแดง และการที่มอญต้องเข้ามาพึ่งพาไทยจากการรุกรานของพม่า สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภรณ์ โอเจริญ (2547) พบว่าการที่ชาวมอญอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ทำให้มีการผสมผสานกลมกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ศาสนาเป็นเครื่องชักนำให้มีการติดต่อกันมากขึ้นระหว่างไทยกับมอญ รูปแบบสังคมและประเพณีความเชื่อเก่าๆ ของมอญค่อยๆ ผสมกลมกลืนไปที่ละเล็กทีละน้อย และผลการวิจัยได้สอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ การศึกษาแนวทางอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของอภิญญา เฟื่องฟูสกุล และฉวีวรรณ

ประจวบเหมาะ มีจุดร่วมโดยศึกษาแนวคิดของเอ็ดมันด์ ลีช เฟรดริก บาร์ท และ แอบเนอร์ โคเฮน แนวคิดของทั้งสามคนนี้ได้กล่าวถึง ความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ โดยมีลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีเป็นตัวหล่อหลอมในด้านวิถีการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ โดยมองว่าวัฒนธรรมก่อให้เกิดความสำนึกทางชาติพันธุ์ร่วมกัน การค้นหา สร้างบรรพบุรุษ และความมีอดีตร่วมกัน ด้วยการใช้เรื่องเล่า ตำนาน ประวัติศาสตร์ ดนตรี ศิลปะ เป็นตัวกำหนดลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ และการกำหนดลักษณะของความเป็นชาติพันธุ์มอญผ่านวัฒนธรรม ประเพณี การมีประวัติร่วมกันซึ่งมีความเชื่อมโยงกันมาทางเชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มที่เล่าเรื่องราวในอดีต โดยมีบรรพบุรุษเป็นผู้ถ่ายทอดให้ฟัง ซึ่งชาวมอญทั้งหมดนี้ แม้ว่าจะเป็นรุ่นลูกหลานแล้วก็ยังมีความทรงจำเกี่ยวกับอดีตที่เข้มข้นกับประวัติศาสตร์ที่เจ็บปวดร่วมกันมา อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เหล่านี้เป็นเครื่องหมายหรือลักษณะการประพฤติปฏิบัติตลอดจนการมีต้นกำเนิดหรือบรรพบุรุษเดียวกันมาจากเมืองมอญ ปัจจุบันยังคงร่วมกันสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกลุ่มในด้านวัฒนธรรมประเพณี เช่นประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ถือได้ว่าเป็นการสร้างอัตลักษณ์ที่มีการสืบสานตำนานความเชื่อเกี่ยวกับหงส์ และธงตะขาบ หรือการหวนระลึกถึงบ้านเกิดด้วยการแต่งกายแบบมอญในวันงานประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ เป็นต้น

1.2 ความเชื่อ ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ

ในประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบเป็นกุศโลบายที่แสดงออกถึงความศรัทธา ความเชื่อของหมู่บ้านมอญตำบลทรงคนอง ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อในทางพุทธศาสนา เพื่อแสดงออกถึงความเป็นมอญ และเป็นการถวายสักการบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวมอญเชื่อว่าธงตะขาบเป็นของสูง เป็นของสิริมงคล และ “หงส์” เป็นสัญลักษณ์ของชนชาติมอญ เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าเป็นชุมชนมอญสอดคล้องกับ พามีลาร์ สนกกน (2558) ได้กล่าว

ว่า ประเพณี แห่งตะขบามีจุดมุ่งหมายเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษชาวมอญ หงส์ เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนตำนานการกำเนิดถิ่นฐานของมอญ ณ กรุงหงสาวดี และตะขบเป็นสัญลักษณ์ของคตินิยม ความเชื่อทางพุทธศาสนาที่เปรียบดั่ง สัตว์ส่วนในอวัยวะต่าง ๆ ของตัวตะขบความเชื่อในประเพณีแห่งหงส์ ธงตะขบ ก่อให้เกิดความสามัคคีกันในกลุ่มชน ชาวมอญในกลุ่มชนในปัจจุบันยังมีความเข้มแข็งในการถ่ายทอดประเพณีด้วยความเต็มใจ เพื่อต้องการให้ประเพณีแห่งหงส์ ธงตะขบได้อยู่คู่กับชุมชนและชนรุ่นหลังต่อไป

ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม จากความเป็นมาของชาวมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งบารมีพระบรมโพธิสมภารพระมหากษัตริย์ไทยนั้น ไม่ได้เข้ามาเพื่อเตรียมป้องกันข้าศึกทางทะเลและตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยเท่านั้นแต่มาพร้อมกับการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบมอญ ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีที่ได้นำติดตามมาจากเมืองมอญด้วย ชื่อหมู่บ้านส่วนใหญ่ก็นำมาจากเมืองมอญ แต่มีบางหมู่บ้านที่ตั้งชื่อตามสภาพทางภูมิศาสตร์บ้าง ตามสิ่งแวดล้อมบ้าง หรือตามจุดเด่นที่ปรากฏบ้าง ประเพณีที่สำคัญของชาวมอญตำบลทรงคนองประเพณีหนึ่งก็คือ ประเพณีแห่งหงส์ ธงตะขบ ที่เดิมทีจะแห่กันเฉพาะในหมู่บ้านโดยมีความเชื่อว่าหงส์ เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์และเป็นตัวแทนถิ่นกำเนิดของชาวมอญ ส่วนธงตะขบมีศาสนาเป็นตัวเชื่อมประสานความเชื่อเป็นการทำบุญเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และรำลึกถึงผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ทั้งความเป็นมา ความเชื่อในประเพณีแห่งหงส์ ธงตะขบสอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ที่นำวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อในหงส์ และธงตะขบมาเผยแพร่จากสังคมหนึ่งมาสู่อีกสังคมหนึ่ง โดยผ่านตัวแทนต่างๆ เช่น ปรชาญชาวบ้าน นักกวี หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้นและเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ของมนุษย์ และนำความเชื่อทางวัฒนธรรมติดตัวไปเผยแพร่ในกลุ่มชนท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการแลกเปลี่ยนค้าขาย

ทำให้วัฒนธรรมเกิดการหลั่งไหลและผสมผสานเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน จนเป็นวัฒนธรรมที่ยอมรับและเข้มแข็งทางสังคม

2. แนวทางการอนุรักษ์และสืบสาน

หมู่บ้านมอญตำบลทรงคนองมีแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี โดยมีพิพิธภัณฑ์เป็นศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นการเล่าเรื่องราวความเป็นมา ความเชื่อในประเพณีของชาวมอญ ด้านการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ ควรมีระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเอกสารและหนังสือจากผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของงามพิศ สัตย์สวงน (2543) เน้นให้เห็นถึงกลไกของสถาบันที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมและบุคคลที่อยู่รวมกัน การบันทึกหลักฐานสอดคล้องไว้ที่ตรงตะขาบ เป็นกุศโลบายของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการเผยแพร่จนเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับยศ สันตสมบัติ (2537) พบว่า ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นเป็นการตอบสนองสังคม จะเน้นความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้ง การรวมตัวกันจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์ประเพณีและเป็นการหารายได้เข้าสู่ชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในประเพณีอย่างแพร่หลายนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร มากแจ้ง (2540) ได้ทำการศึกษาวิตีชีวีตของชาวมอญบางกระดี่พบว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านควรได้รับการอนุรักษ์พัฒนาให้เป็นระบบ และสืบทอดแก่อนุชน ชุมชน วัดและสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ วรพิมพ์รัตน์ (2551) พบว่าหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสนับสนุนงบประมาณ เจ้าหน้าที่และประชาชนทำงานร่วมกัน และมีการยกย่องผู้รู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิโชค วิบูลย์ และสุเทพ บุญซ้อน (2554) กล่าวว่า แนวทางใน

การอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน โดยให้ผู้นำชุมชน
ปราชญ์ชุมชน เป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับเยาวชนได้สืบทอดต่อไป ซึ่งแนว
คิดด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้อาจดำเนินการได้ตามแนวทางที่ นิรุต
ดี วงษาเนา (2552) ศึกษาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในรูปแบบ
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นลำพญาตอนตาล พบว่า 1) มีหน่วยงานที่เป็นเจ้า
ภาพรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมภูมิปัญญาไว้เป็นหมวดหมู่เป็นเอกสาร หรือ
เป็นหนังสือยังกระจัดกระจายอยู่ตามตัวผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน 2) อนุรักษ์
ภูมิปัญญาโดยการปลูกจิตสำนึกให้กับลูกหลายเยาวชน โดยมีการบรรจุเป็น
กิจกรรมเสริมหลักสูตรสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา เนื่องจำนงค์และคณะ
(2555) พบว่า กระบวนการสืบสานตามทฤษฎีระบบ สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการ
รวบรวมทุกอย่างในขั้นตอนของกระบวนการสืบสาน ตั้งแต่วิธีการถ่ายทอด ไป
จนถึงผลผลิตที่ออกมาเป็นรูปธรรม โดยมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัย
นำเข้า ประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ
สนับสนุน และข้อมูลในการอนุรักษ์และสืบสาน 2) กระบวนการ ประกอบด้วย
กระบวนการและวิธีการรวมถึงความร่วมมือของคนในท้องถิ่น 3) ผลผลิต
ประกอบด้วย การอนุรักษ์สืบสานประเพณีท้องถิ่น การส่งเสริมจากหน่วยงาน
ของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
กระบวนการสุดท้ายเป็นการป้อนกลับเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและผลลัพธ์
เกี่ยวกับกิจกรรมองค์กร

ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ โดยมีแนวคิด
ว่า สังคมจะดำรงความเป็นสังคมอยู่ได้จะต้องมีโครงสร้าง (Structures) เพื่อ
ปฏิบัติหน้าที่ (Functions) ต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย
โครงสร้างและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นแบบแผนความสัมพันธ์ซึ่งกัน สอดคล้องกับ
สุภางค์ จันทวานิช (2551) กล่าวว่า สังคม คือส่วนต่างๆ ของโครงสร้างที่มา
กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ และความสัมพันธ์ของสถาบันสังคม จะเห็นได้

ว่าทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่สามารถนำมาอธิบายความมั่นคงทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ซับซ้อน การจัดระบบเพื่อการเผยแพร่และสืบสานของชุมชน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นที่ให้ความร่วมมือกันจัดประเพณีแห่งสังคตชะบ ได้

3. คุณประโยชน์ในประเพณีในประเพณีแห่งสังคตชะบ

คุณประโยชน์ในประเพณีแห่งสังคตชะบ ของชาติพันธุ์มอญ ตำบลทรงคนอง ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งหาได้ยากจากคนในยุคปัจจุบัน การที่คนในชุมชนรวมตัวกันเพื่อรักษาเอกลักษณ์ ประเพณีอันดีงามให้คงอยู่ สืบสานต่อไปยังรุ่นลูก รุ่นหลาน นับเป็นสิ่งที่ดีงาม และมีคุณค่า อันควรเป็นแบบอย่างให้แก่ชุมชนอื่นๆ ที่มีประเพณี วัฒนธรรมอันงดงามได้ปฏิบัติตาม รวมถึงสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากประเพณีแห่งสังคตชะบ เป็นประเพณี ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษ ขวามอญ หงส์ เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนตำนานการกำเนิดถิ่นฐานของขวามอญ ณ กรุงหงสาวดี (ตำนานของขวามอญ) และตะขบเป็นสัญลักษณ์ของคติธรรม ความเชื่อทางพุทธศาสนาที่เปรียบดั่งสัดส่วนในอวัยวะต่างๆของตัวตะขบ ขวามอญจะร่วมกันจัดทำธงตะขบของหมู่บ้านตน และหมุนเวียนกันเป็นเจ้าของโดยมารวมตัวตั้งขบวนแห่ไปตามจุดต่างๆ ของตลาดพระประแดงหลังจากเสร็จสิ้นการแห่ ขวามอญแต่ละหมู่บ้านก็จะนำธงตะขบไปแขวนที่เสาหงส์ของแต่ละวัดในหมู่บ้าน จากการทำขวามอญเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัด สิ่งใดที่เป็นการกระทำเพื่อพุทธศาสนาแล้ว ขวามอญจะต้อนรับเสมอดังเช่นธงตะขบที่มีตำนานเล่าขานกันมาและเมื่อทำธงตะขบแล้วก็จะนำขึ้นแขวนบนเสาหงส์ จึงถือว่าเป็นการบูชาองค์สัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นการรำลึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว อีกทั้งยังเป็นการสืบสาน ประเพณีของขวามอญที่ยังถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาของกลุ่มต่าง ๆ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณประโยชน์กล่าวโดยสรุปได้ว่า

ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันสืบสานประเพณีแห่งสรีระ ธงตะขาบ เพราะเหตุว่าเป็นจิตสำนึกที่ต้องการทำไปเพื่อให้ลูกหลานรักและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ต้องการให้เยาวชนรุ่นใหม่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันไป เพื่อเป็นการอนุรักษ์เอกลักษณ์อันดีไว้ ไม่ให้ถูกทอดทิ้ง เป็นการกระทำที่ไม่ได้หวังเรื่องรายได้ ผลประโยชน์ทางวัตถุ และมีความเชื่อเรื่องบุญกุศล ทำให้เกิดความสามัคคี การรวมกลุ่มกันเป็นผลประโยชน์ของการจัดงาน จะมีบ้างในเรื่องของสัมพันธภาพในชุมชนที่ต่างคนต่างต้องออกไปทำมาหากิน ทำให้ลดน้อยไปบ้าง ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมกันเต็มที่เหมือนแต่ก่อน

หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น มีเหตุผลเพื่อสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัด อำเภอ เป็นการสร้างชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของทางจังหวัด โดยนำความเป็นชาติพันธุ์มอญมาเป็นจุดขาย อาจจะเพื่อหวังผลทางการเมือง และทำไปเพื่อธุรกิจ อีกทั้งยังเป็นนโยบายของรัฐที่ต้องการสนับสนุนแรงศรัทธาในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องให้ความร่วมมือ ในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมอันดี เป็นการรักษาคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น

โรงเรียนในตำบลทรงคนองโรงเรียนวัดคันลัดมีส่วนร่วมอนุรักษ์และสืบสานประเพณี โดยผูกพันกับชุมชน วัด ชาวบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวกันเพื่อเป็นหน้าเป็นตา เป็นชื่อเสียงกับทางโรงเรียน มีการเพิ่มหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่น สร้างผลงานให้กับนักเรียน ทำให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และเต็มใจส่งเสริมอย่างแท้จริง

ภาคธุรกิจการค้า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นผลให้คนในชุมชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานประเพณีในช่วงเทศกาลสงกรานต์จัดงานแห่งสรีระ ธงตะขาบตามแบบวิถีมอญ คุป่อนสะบ้าเป็นประเพณีสืบเนื่องวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนสามารถที่สร้างรายได้จากการจำหน่ายของที่ระลึกไม่ว่าจะเป็นเสื้อยืดสกรีนลายอักษรแบบมอญ กาละแมรมอญวันสงกรานต์ และเสาหงส์ ธงตะขาบ รวมทั้งงานหัตถ

กรรมอื่นๆ ได้จากร้านค้าของชาวมอญในท้องถิ่น การส่งเสริมในภาคธุรกิจ การยังเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือให้การดำเนินในการจัดงานเป็นไปด้วยดี ราบรื่นมากขึ้นควรนำประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ เช่น ทำเป็นสินค้า OTOP เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนักเรียน นักศึกษาลงพื้นที่เพื่อศึกษาและเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นหรือสอดแทรกเข้ากับการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 วัฒนธรรมจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน และเยาวชนได้รับทราบและร่วมปฏิบัติจริงทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

1.3 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ และร่วมแก้ไข เพื่อผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

1.4 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มกันทำธงตะขาบที่ระลึกเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน ชาวไทยเชื้อสายมอญ

1.5 ทุกฝ่ายควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมของหมู่บ้านเพื่อหารายได้เข้าชุมชนให้เป็นเครื่องมือช่วยให้การอนุรักษ์ประเพณีดำเนินต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อมูลหลายประเด็นที่น่าสนใจ และควรดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม หรือต่อยอดงานวิจัย ได้แก่

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำธงตะขาบ ในแต่ละหมู่บ้าน มอญของอำเภอพระประแดง ว่ามีขั้นตอนการทำธงตะขาบลักษณะแตกต่างกันอย่างไรแต่ละพื้นที่

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเพณีแห่งธง ตะขาบในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย เพื่อให้มีข้อมูลเพิ่มมากขึ้น และเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของแต่ละพื้นที่

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเพณีแห่งธง ตะขาบในประเทศไทยพม่า และประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีชาวมอญอาศัยอยู่ ว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างจากในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- งามพิศ สัตย์สงวน. (2543). **หลักฐานขุมขี้เถ้าวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ : รามการพิมพ์.
- จิณนา เผือกนาง และสมภพ รัตนประชา. (2555). การปรับตัวของชุมชนมอญกับความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ. วารสารวนศาสตร์. (31) : 87-104.
- ธิดารัตน์ วรพิมพ์รัตน์. (2551). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2547. 9 ตุลาคม). มอญศึกษาในสยามประเทศ ที่โรงละครแห่งชาติ. **ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ “เครือญาติ” มอญกลุ่มแม่น้ำแม่กลอง**. กรุงเทพฯ.

- นิรุตต์วังษาเนา. (2552). รูปแบบการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา “ลำผญาดอนตาล” อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พามีลาภ สมนก. (2558). รายงานสรุปผลการปฏิบัติราชการด้านการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐในส่วนภูมิภาคของข้าราชการในโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 8 รายบุคคล. โครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 8 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ.
- ยศ สันตสมบัติ. (2537). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิโชค วิบูลย์ และสุเทพ บุญซ้อน. (2554). การศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2540). การศึกษาวิถีชีวิตมอญบางกระดี่ : มอญบางกระดี่. ศูนย์ศึกษาและ